

НАРОДНА ШКОЛА.

Перша часть.

БУКВАР

для дітей першого року науки.

Пяте виданє.

Накладом
„Канадського Фермера“ 152 Мейн стріт, Вінніпег, Канада.

RB217084

Presented to the
LIBRARY of the
UNIVERSITY OF TORONTO
by

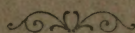
Don McLeod

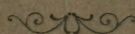
M. Mebren Rg

Оленка Галубко.

НАРОДНА ШКОЛА.

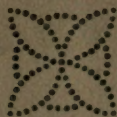
Перша часть.

БУКВАР

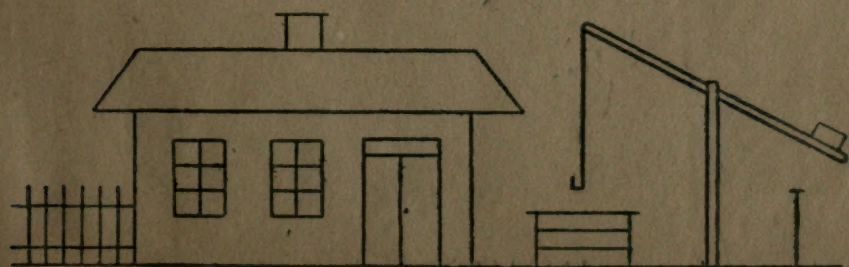
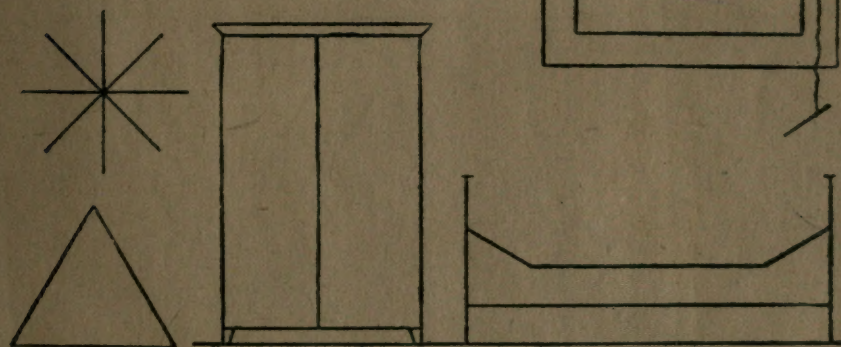
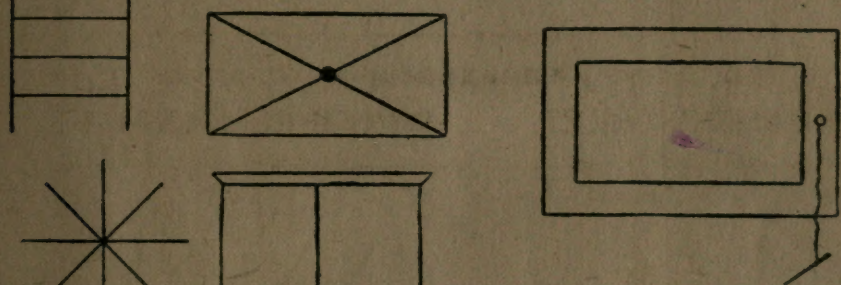
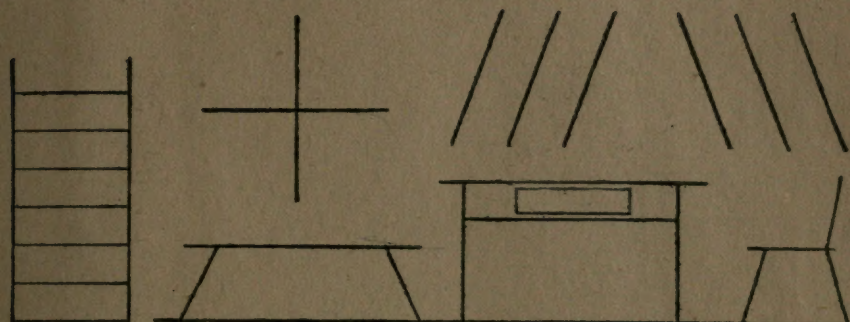
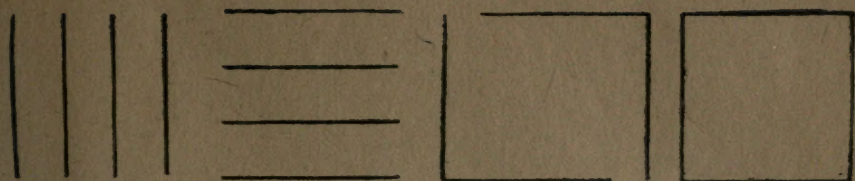
для дітей першого року науки.

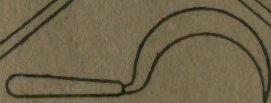
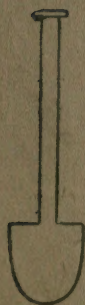
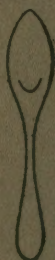
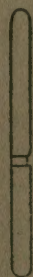
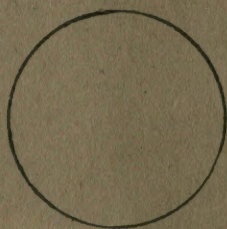
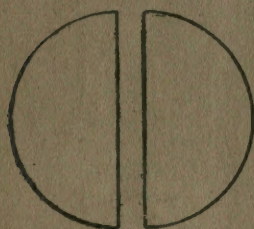
Пяте виданє.

COPYRIGHT 1916 BY F. DOJACEK

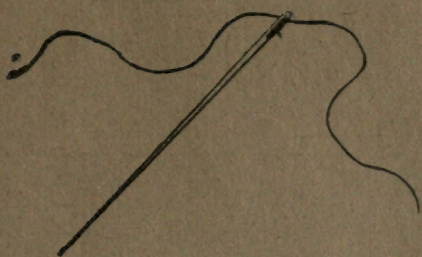
Накладом „Канадийского Фармера“
852 MAIN STREET, WINNIPEG, CANADA.

11166772200

supplemento

e i

U i k i

oh i o

i u o

u o i

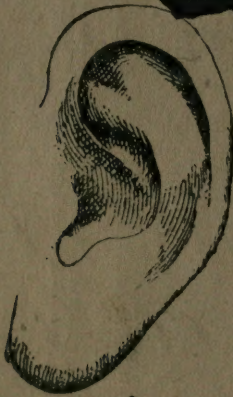
o i u

A ah.

u o i a

e eh?

i a ~~u~~ e o

oo y

o i e u a y

са, ес, си, мс, со,
су, ис, ус, се, о-са,
а се се о-си.

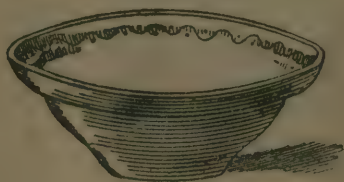

ру, ер, ри, ир, ре,
ру ра, ру-са, ро-
са, о-ре, о-ру.

Л

ми-си, се-ло, си-ла,
со-ми са-ло, ра-ло
у ри-ми.

М

ми-са, со-ло-ма,
ма-ма ме-ле, ми-
ри-мо ми-ра-ми.

Н

но-ра́, са́-ни, со-ло
ни́-на, не-су́ ма-ли́
ни, ме-не́ ра́-но у-
ми́-м.

п

пе-ро́, по́-ле, ри́-на,
пи-ла́, о-ни́ пи-са́-
м, ма́-м ма́-ло
па-не́-ру.

т

то-по-ри, ло-на-та,
си-ро-та, ме-та пе-
ре, у ме-не та-то,
і ма-ти

г

гү си, но-ш, го-ра,
ан-ге-ш, на го-ри
по-ло-ни-на, ту
па-се-мо.

Ц

ца-ни ро-га-ті, ців
на, не-ма́ оу-ту, у-
мі-те м-це.

ш

ші-ло, шó-па, но-
ші, га-шій, сій-ши-
мо па́-шу, ре-ше-
то́ на по-лі-ци.

ч

ча́-ша, рі-чи, чо-ло́,
че-пи́-ш, си́-то ма-
ле́, о́-чи і у́-ши на
ли-ці

щ

щу́-ри, па́-ша, ще-
ті́-на, у́-че-ни-ще.
ни-ми́ по-ма́-лу,
го-щу́ си́-ро-ту.

и

у-луй, рій, май, лій, і-
ней, чи тай-мо, ри-сій-
мо, сей гай мій-луй, не
лай, а ле на-у-чай, не
мар-нуй-мо ча-суй, не
га-ла-сій-мо по у-лу-
чи, ша-нуй-мо цій-ро-
го най-ми-та.

ба-ра-ни, ми-ба, це-
на, бі-бу-ла, су-бо-та,
чо-бо-ти, об-ца-си, ру-
ба-чі ру-ба-ми бу-чи
ну, о-ни ро-би-ли бо-
ро-ни, у го-рі ба-чи
мо го-лу-бе не-бо, по-
ра-тій-мо у-бо-го-го.

ба-га, би-ли, ни-во, во-
ро-на, во-ли-на, ве-ре-
та, мий вуй сий-вий,
на ни-би ве-ре-ца-ли
гай-во-ро-ни, би-ли-
бай-те, та би-чи-суй-
те ба-ли го-ло-ви, ро-
би уц-ти-во.

ko-pö-ba, no-lo-kö, kä-
üa, kö-üü, üö-ka, bāü-
ka, ka-lü-na, че-ре-вü-
ku, mä-to ky-nü-m
kä-ro-ro kö-ni-ka, ko-
nü-ma y kö-nii po-
ro-bi, ko-sü ko-sä, nö-
ku po-sä.

си-нѣ, син, ра́-ки, рак,
лу-чѣ, луг, то-кѣ, тик,
но́-си, нѣс, на́к, нан, гак,
цап, шун, час, бѣѣ, вус,
шур, кѣт, рѣв, а́н-гел,
шѣ-гол, вер-ба́, шѣ-кор,
кѣр-ка.

ѣ-че-ник нѣ-ше о-лив-
цѣн а-бѣ-не-ро́н, на́й-
мит мо-ло-тѣв о-вѣс,
наш пес чѣй-нѣй.

gé-re-bo, dyo, dó-щин-
ка, да-шòк, бy-дú-нок,
ко-лòд-ка, нid-кó-ва,
нid со-лòд-кий, мо-ло-
дá со-сòн-ка то гáр-
не де-рев-цé, над до-
мá-ми бá-чи-мо ко-
ми-нú, не дар-мúй,
ди-тúн-ко!

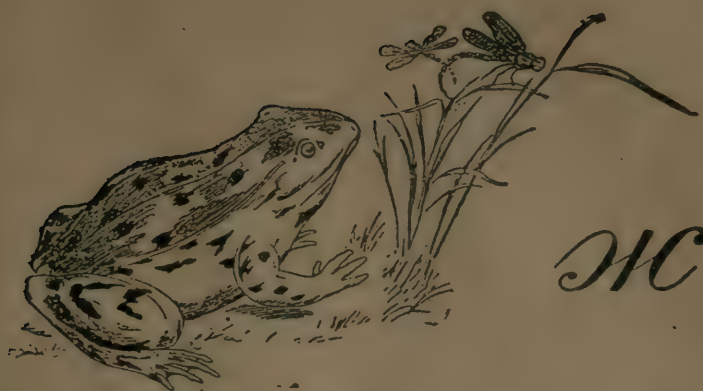
З

зайчик, зуб, виз, гар-
биз, рó-зум, зёр-ка-ло,
мо-рóз, зе-лѣ-на вѣ-ка-
се до-бѣр-на пѣ-ша,
зо-ло-тѣй лан-цу-шóк
до-ро-гѣй, ща-дѣй зѣ-
мо-ло-ду, на-чи-наѣй
га-лѣз-ку, пó-ки-мо-
ло-дѣ.

Х

ха-та, дух, го-рох, ло-
пух, хон-та, це-бёр,
о-веч-ка, хо-ру-гоб, хо-
ди-мо в би-лих со-роч-
каx, в хар-нин до-ми
бе-се-ло і ми-ло, з ху-
до-би хо-ро-ший хо-
сен, на-ви-цай-те
хо-рих

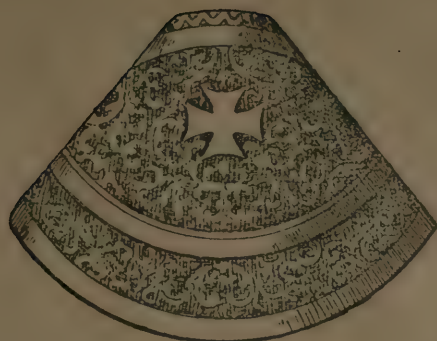

жа́-ба, жа́р-на, ло́ж-
ка, ко-жу́х, но́-жич-
ки, жа́й-во-ро-нок,
ро́-жи-са-ди-мо́ у го-
ро́д-ци, же́н-ци-на
ме́-ле-на жа́р-нах, ро-
ну́-ха-се-по-жи-то́ч-
на-жи-во-ти-на́, по-
ро́ж-на бо́ч-ка-чу-де́.

сер-нѣ, серн, цер-бѣ,
цераѣ, кор-чѣ, корч, вѣй-
тѣ, вѣйт, дов-гѣ, довг,
зоѣ-ку, зоѣк, хор-тѣ,
хорт, шовк, горѣ, гор-
бѣ, торг, верх, жарт,
карк, жѣрд-ка.

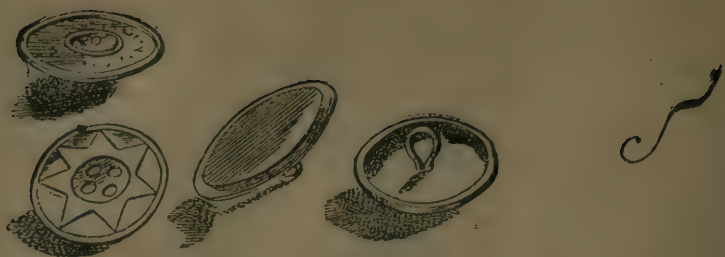

жовч гѣр-ка, бориц чер-
вѣ-ний, не-кар не-чѣ
бул-кѣ, на-тер-не сѣр-
це най-цѣр-ше.

ср

сре-лѡн, сра́р-ба, сра́р-
тѣх, гасѣт. сѣрѣт-ка,
черѣ, тоѣц, сѣ-ра-то
ѣз, сѣр-ман ѡе-зѣ му-
кѣ, су-хѣм то́р-сѡм
па-ли-мѡ, сѡ́-са - се
ши-рѡ-кѣй рѣѣ. цер-
кѡѣ-нѣ рѣ-чи дер-жи-
мѡ ѡ ма́-сѣх.

сѣ-зу-ки, сѣ-су-ра,
 сѣ-ма, сѣ-са; сѣ-нок,
 са-сан, ма-ма-ми-са
 а-бо-ку-ле-ша; сѣ-с
 сѣ-ми, на-о-де-жи
 ба-чу бо-га-то-сѣ-
 зу-ки, сон-ти-то
 ко-рот-ки до-цин-
 ки, да-хи цер-ков по-
 бу-ти сон-та-ми.

пес, пси, метр, ме́-три,
лист, зиск, коцит, сон-
та́р, ци́-сфра, жни-ва́,
бро́-ви, ска-ла́, кри-слю,
стѹ́-па, ита́-ба, гра́
тва, при́-спа, ржа.

ци́-гли-то-пта́-хи,
це́-глу ро́-би-мо́ з гли́-
ни, не за-ба-га́й-те
чу-жо́-го, хто тер-пен,
той спа-се́н.

В

В цусь, свѣ-тло.

В сѣль, сон-таль.

В кѣнь, пенъ, нѣнь-ка,

тв ость, бѣть-ко.

В мѣць, мо-ло-дѣць

В мѣдь, грудь.

В маць, бѣ-звук.

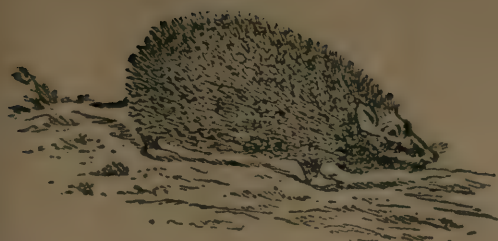

у-чѣ-тель у-чѣ-тъ нас

пись-мѣ, се-лѣ-дѣць со-

лѣ-ний, шѣр-шень жа-

лѣть сѣль-но.

..
ї

їж, ї-дá, ї-здá, нó-їзд,
ім борщ, мо-ї ро-ї сіль-
ні, тво-ї у-м ї гáр-ні,
їдъ зми-ї їд-кá, ї-здець
ї-здить вер-хóм.

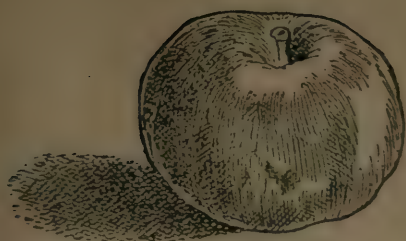
сїть, лїс, тїнь, цїп, дїд,
лї-кáр при-нїс лїк, дїв-
чи-на їсть мїд, дó-брі
дї-ти рó-ди-чап бі-
нєць, а ли-хі ко-нєць.

Э

ε-βάν-τε-μ-ε, ες-м ε-μ'ε'
μα-λ'ι'ι, μ'ο μο-ε', το не
тво-ε', ко-γ'ι'т н'и-ε, γ'υς
ε'ε'-ε-ε, не-м'ο μ'и'и с'υ'β'
η'у β'ο-δ'у, γ'ο-γ'и'н-н'и'к
ε'ε γ'ο-γ'и'-н'и.

βο-λ'ο-ε, η'ά-χι-не, μ'и'η'
те, γ'α-λ'υ'-ε, γ'ι'-ε η'ά-
ε'не, ε-λ'ι'-ε ρ'η'ά-β'и-ε.
т'и'т-ка μ'и'ε ε'и'-ε.

Я

я-бло-ко, я-зѣк, сѣ-ял-ка,
я-мó ма-со, пѣв-ка жи-
е в бо-гѣ, на ру цѣ ма-е-
мо пѣть пѣль-цѣв.

лак, дѣдъ-ко, за-блѣ-ца.
нѣнь-ка бѣ-вить гу-
та, цѣ-се-ни-цѣ я-дѣть
цѣвит та ли-сте, а-
ка прѣ-ца, та-ка пла-
тна.

10

ю-на́к, ю-ми́ка, ю́н-ка,
 сні́-да-ю, о-бі́-да-ю і
 ве-че́-ра-ю, не б́ю зови́-
 ра́т, в́он жи́-є́ в во-
 ді́, жи́в-ні́-ри во-ю́-
 ють на ви́-ні́.

нюх, лю́-ди, слю́-сар,
 клю́-чі, пше-ни-цю ва-
 ра́т на ку́-тю, як
 до́а́-ю, так ма́-ю, як
 ми лю́-дам, так лю́-
 ди нам.

снак, став, книш, плуг,
снит, зруб, гриб, брат,
цвях, свит, хліб, сплюх,
о-бруч, флаш-ка, касф-
тан, ла-стив-ка.

спів птіць є при-єм-
ний, хриць і пчіл-ка
бре-на́ть, мо-я́ кни́ж-
ка зо-ве́ся бу-квар, о-
браз ви-сить на сті-
ні, хміль пне́ся по тії-
ках, мі-сяць і зові-зди
сви-тять в но-чій.

дж

джа-гáн, джмíль, сá-
джа, вí-джу о-чí-ма.
сá-джаб-ка по-дíб-на
до ста-вú, не íдж-мо
го-рý-чо-го хлí-ба, не
си-джу дáр-мо, á-ле
три́-джу са пíль-но.
лí-нiв-ця жде нý-жда,
не о-сú-джуи, а не бú-
деш о-сú-дже-ний.

Дз

дзвін, гудз, дзво-бѣн-ка,
дзво-на́р від-ли-ва́-є
дзвó-ни і дзвін-ку́, дзві-
ни́-ця сто-їть по́-бѣч
цѣр-кви, всѣ пті́-ці ма́-
ють два кри́-ла, дві но́-
ги, а о-дѣн дзюбъ, з бун-
дзу ро-блять смач-ну́
срі́н-дзю

хре-стѣ, хрест, вѣ-зди,
вѣзди, плѣнь, смерть,
скло, а-хрест, а-струб.

Блеск сон-ца ра-зѣтъ
о-чи, клар вѣта-вля-
е мѣ-ди, стрѣль-иѣ но-
сать стрѣль-би, брат
мо-го вѣт-иѣ — се мѣ
стриѣ, се-стра мо-ѣ
ѣ на-те-ри — то мо-ѣ
мѣт-ка.

зо-ра́-ти, вѣ́-ха-ти,
вѣд-ѣ́-зди́-ти.

о-те́ць вѣд-ѣ́-хав до ми́-
ста на торг, кѣ́-хар-
ка роз-а-ри́-ла о-го́нь,
з цѣ́р зѣ́-зди́-мо о-сто-
ро́-жно.

на-ша рі́-ля зо́-ра-на,
не во́-ртой ся в чу́-жій
рі́-лю́, за-по-ма-га́й-мо
зу-бо́-жі́-лих лю́-дій!

шко-ла́р.

на́-ю се́-мий рік, хо́-джу до
шко́-ли, єсьм шко-ла-ре́м,
зна́-ю вже всі ма-ли бу́-кви
ни́-са-ні, у-мі-ю пи-са́-ти,
чи-та́-ти і ра-ху-ва́-ти,
ті-му са тим дү-же, то́-
го все́-го на-вчи́в ме-не́ пан
у-чи́-тель, бу́-ду є-мү за се
за-всі-ди вдяч-ний.

і, и, о, а, е, у.

і, и, о, а, е, у

с, р, л, м

с, р, л, м.

се-ло́, ро-са́, ми́-ло, сир, мур, о-ре́л, ро-сі́л,
смо-ла́, ре-ме-сло́; ма́-ма со-ли́-ла ма́-сло.

н, н, т, г.

н, н, т, г.

но-га́, па-пі́р, мі-тла́, го-ра́, ріг, го́-лос,
плі́т, мли́н; та́-то о́-ре плу́-гом, ма́-ти пе-
ре́ по-ло-тно́, мі-ри-мо ме́-тром, со-сна́
ро-сте́ про́-сто.

ц, ш, ч, щ

ц, ш, ч, щ.

це́-гла, шó-па, чо-ло́, ще́-на, цап, миш, ніч,
чор-ні́-ло, шпур; чі́-щу плащ, о-грі́-та
печ те́-пла; че-пі́-ги, ле-мі́ш і че-ре-сло́
— то ча́сти плу́га.*

й, б, в, к.

Й, Б, В, К.

ба́й-ка, ву́й-ко, ко́-ник, борщ, віск, крук,
брат; брі́-тва о́-стра, гу́б-ка ле́г-ка, бла́-
ват — то га́р-на квіт-ка, ста́р-шо-го тре́-ба
ша-ну-ва́-ти, по пра́-ці мі́-лий спо-чі́-нок.

д, з, х, ж.

Д, З, Х, Ж.

дім, зуб, хор, жур, сад, віз, міх, ніж;
ду-бо́-ве де́-ре-во твер-де́, жи́-то жне́-мо
сер-па́-ми, кер-ні́ч-на во-да́ зи́м-на; хто
здо-ро́-вий, той ща-слі́-вий.

ф, г, дж, дз

Ф, Г, ДЖ, ДЗ.

фа́-ска, гу́дз, са́-джа, дзвіно́к; со-ло-ві́й
ще-бе́-че, го-ро́д об-го-ро́-дже-ний плó-
том; чим пи-ше-мо на та-блич-ка́х, а чим
на зо́-ши-тах?

Ѳ, Ѣ, Ѥ, Ѧ, Ю.

Ь, І, Ё, Я, Ю.

тіж-день ма́-є сім днів: не-дї-лю, по-не-
дї-лок, ві-вто́-рок, се́-ре-ду, че-тве́р, п'ят-
ни-цю і су-бо-ту; яч-мі́нь ма́-є ву-са́-те
ко-ло́-се, в лі-ті до-зрі-ва́-є всьо збі́-же.

без му́ки нема́ нау́ки; де ру́ки і охóта,
там спо́ра робо́та; е́ще ся той не вроді́в,
щоби́ всім догоді́в; з яки́м приста́єш,
таки́м ся ста́єш; лі́пша сво́я ха́та, ніж
чу́жа пала́та; роби́ до́бре всю́ди, похваля́ть
тя лю́ди; час ско́ро мина́є, а не верта́є;
шану́й учи́теля, як роді́теля; що тоби́ не-
мі́ло, то́го не чини́ дру́гому; як хто
дба́є, так і ма́є.

а, б, в, г, ґ, д, е,

а, б, в, г, ґ, д, е,

є, ж, з, и, ѡ, і, ї.

є, ж, з, и, ѡ, і, ї,

к, л, м, н, о, п, р,

К, Л, М, Н, О, П, Р,

с, т, у, ф, х, ц, ч,

С, Т, У, Ф, Х, Ц, Ч,

ш, щ, ь, ю, я.

Ш, Щ, Ъ, Ю, Я.

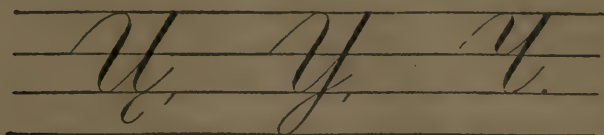
И, Й, Ш, Щ.

И, Й, Ш, Щ.

Йосиф Шевчук родив
ся в Щитівцях.

Йосиф — се єго хрестне ім'я. Шевчук —
то єго родінне пазвиско. Щитівці — се
пазва єго рідного села. Йорданські сьвята

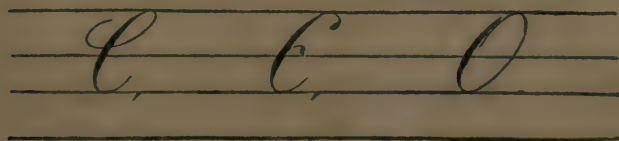
обходимо по новім році. Шануймо кожде
св'ято і кожду неділю. Щоденну роботу
зачинаємо і кінчимо щирою молитвою.

Ц, У, Ч.

*Церква — це дім Божий.
Учителі ведуть діти до
церкви. Читали там
молитви з книжок.*

Церкви бувають дерев'яні або муровані.
У нашім селі є також церква. Чесні діти
ходять радо до церкви. Щира молитва
хоронить їх від злого.

С, Є, О.

*Сад Сєррєна дїєсе гáрний.
Овочєві дєрева трєба ста-
ранно плєкати.*

Садї мають богáто овочєвих дерєв. Є там
мнóго яблїнок, груш, слив, орїхів, чере-
шєнь і вишєнь. Овочі є вїнні, абó солóдкі.
Шану́ймо овочєві дєрева!

<i>Г</i>	<i>П</i>	<i>Т</i>
Г,	П,	Т.

*Госпо́дар Петро́ має кра-
сне обїйстє. Там бáчимо
на подвїрю різні будїнки.*

Господáрске подвїре Петро́ обгорóджене
плóтом. Побіч гáрної хáти стоїть шпихлїр.
Тро́шки дáльше є стáйня і хлїв. Єщє
дáльше вїдно стодóлу і шóпу. Порядний
госпо́дар дбає о дóбрї будїнки і о лад
на подвїрю.

Б Р В.

Б, Р, В.

*Богдан, Роман і Варвар-
ка бавили ся на подвір'ю.
Розмавляли оні о домо-
вих звірятах.*

Богданови подобали ся коні і волі. Ро-
ман хвалив собі корови і вівці. Варварка
тішила ся курмі, гусьмі і качками. Ті
звірята дуже пожиточні. Памятаймо
о них і обходім ся з ними завжди добре!

І Н К.

І. Н. К.

*Івась і Івастя були з ма-
терню в городі. Кость
прийшов до них таконе.*

Іва́сь, На́стя і Ко́сть пригляда́ли ся ці́-
ка́во рості́нам в горо́ді. Горо́д був поді́-
лений на гря́дкі. На перед́них гря́дка́х
рослі́: цибу́ля, чи́сник, мо́рква і петру́шка.
На і́нших бу́лі: бу́льба, буракі́ і ре́дьква.
Всі́ ті рості́ни зове́мо ярино́ю.

Ї, Ю, Я.

Ї, Ю, Я.

*Їдемо в по́ле. Юрко́ і Я́-
кі́м і́дуть тако́ж.*

Їзда́ тіши́ть нас ду́же. Юрко́ і Які́м ра́ді
би́ чим ско́рше заї́хати. Яка́ж краса́ на
по́ли! Всю́ди по́вно збі́жа і па́ші. Го́сподь
Бог да́в хлі́б для лю́дій і па́шу для
худи́бки. Велича́ймо Є́го!

Л, А, М.

Л, А, М.

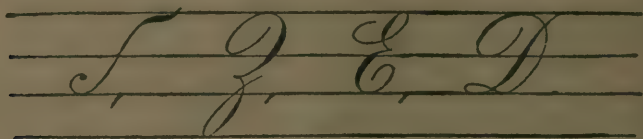
Луць і Антін суть гає,,
віни. Лісничий і гаєвий
доглядають ліса. Малий
лісок зовемо гаєм.

Лісі і гаї мають много дерев. Акації,
липи, дуби, б́уки, граби і берези — то
листові дерева. М́одрень, яліця, смере́ка
і сосна́ — то шпилькові дерева. Лісі
і гаї суть д́уже пожиточні.

Х. Ж. Ф.

Христі́на несé обі́д жен-
цям. Жни́ва відобу́вають
ся в лі́ті. Фі́рами збо́-
зять збі́жє з по́ля.

Жнива́ — то ва́жний час для рі́льників.
Хло́пці і дівча́та ве́село сьпи́вають при
пра́ці. Жнуть оні́ скóро, щобі́ господа́реви
принести́ віне́ць. Фіра́ми забира́ють го-
спода́рі збі́же і звóзять до стодо́ли.

Г, З, Е, Д.

*Газда́ Заха́рий господа́-
рить ро́зумно. Ева́, его́ же-
на́, до́бра газди́ня. Дани́-
ло і Дми́тро — се їх ді́ти.*

Газда́ Заха́рий управля́є сво́ю рілю́ до́бре.
Догляда́є ко́ний і во́лів. Газди́ня Ева́
завіду́є до́мом. Дани́ло і Дми́тро помага́-
ють ро́дичам в господа́рстві. За то́е лю́-
блять їх ро́дичі.

1. Всьо з Бóгом.

З Бóгом пра́цю зачина́ймо	З Бóгом ра́до всьо дїла́ймо
І вперѣд все поступа́ймо ;	І в нау́ці підроста́ймо ;
А ко́му Бог допо́мóже,	Пам'ята́ймо, що без Бóга
Той всю трóдність перемóже.	Не дійде́м нї до поро́га.

2. Роді́на.

Найлі́пше мені́ в рідній ха́ті. Ту жи́ють та́то і ма́ма. Се мої́ доро́гі родичі́. Ту ме́шкають та́кож бра́тя і се́стри. Се моя́ лю́ба рідня́.

Всі́ ра́зом твóримо роді́ну. В роді́ні лю́блять ся всі́ ме́жи собо́ю. Оте́ць є́ голово́ю роді́ни. Він пра́цює для не́ї. Всі́ є́го слóхаємо. Ма́ти занима́є ся до́мом. Утрі́мує ді́м в поря́дку.

Родичі́ стара́ють ся о ме́шканє, оді́ж і стра́ву для роді́ни. Оні́ вихо́вують ді́ти. Уча́ть їх, хоро́нять від злóго, а за́правляють до до́брого. Родичі́ то найбі́льші добрóдії на́шні.

Лю́бім і ша́ну́ймо родичі́в, а не смуті́м їх ніко́ли.

3. Диті́на до ма́тери.

<i>Ма́мо моя́ лю́ба,</i>	<i>Я тебе́, серде́чна,</i>
<i>Рідна моя́ ма́ти,</i>	<i>Всю́ди спомина́ю,</i>
<i>Ти про ді́ти, твої́ цвѣти,</i>	<i>О твоє́ я ща́стє, до́лю,</i>
<i>Дуже́ люби́ш дба́ти.</i>	<i>Го́спода блага́ю.</i>

У ко́го рідна є́ не́нька, у то́го і сорóчка біле́нька.

4. Кого́ я люблю́ ?

Люблю́ Бóга, та́та, ма́му,	І нема́ на сьві́ті дру́га,
Люблю́ всю роді́ну,	Як оте́ць і ма́ти,
Люблю́ щі́ро на́шу ті́ху	Тай милі́йшої над рідну
Рідну́ю ха́тину.	Я не зна́йду ха́ти.

5. Порядний хлопець.

Гнатко вставав рано з охотою. Умивав гарно руки, лице, шию і уши. Волосе розчісував чистим гребенем. Одіж его була завжди порядна і гарна. Чоботи були з болота вичищені.

Гнатко убирався скоренько. Потім клякав перед святими образами і молився побожно. Тата і маму цілував чемно в руку. З братьми і сестрами витався приязно. Відтак брався охотно до науки або до роботи. По науці і роботі була ему забава мила.

Гнатко був порядний хлопець. Всі зате любили его.

6. Ненька і доня.

Ненька Оленці косоньки чесала,
Доня до неньки мило щебетала:
„Чому то, нене, так красні цвіточки:
Рóżа і гвоздик, сині фіялочки?“
Ненька до груди доню пригортала: —
„Тому, дитинко“, ненька відказала,
„Бо всі цвіточки ранком не сипляють,
Личко росю чистою вмивають“.

7. Хата.

Наша хата стоїть при дорозі серед зелених дерев. Збудована з дерева, виліплена глиною і побілена вапном.

В стінах хати вправлені двері і вікна. Вікна отвиріємо часто, щоб відсвіжити воздух в хаті. Дверми входимо до сінній, а з сінній до світлиці і до комори.

Сьвітлиця є ясна і простора. В ній сто-
ять: лави, стіл, скриня, мисник і ліжко. Над
ліжком вісить жердка на одіж. Стіни сьвітлиці
украшені образами сьвятих. Все то, небогате,
але чисте і гарне.

В коморі переховуємо всілякі річи: мукі,
крупі, молоко, сир і масло. В хаті мешкаємо.
Ту їмо, працюємо і спимо. Хата хоронить нас
від вітру, зима, снігу і дощу.

Весело і любо живе ся нам в нашій хаті.

8. Наша хатка.

Наша хатка, мов палатка,
Хоч непоказнёнька,
Небогата, дерев'яна,
Но своя ріднёнька.

І горідець побіч неї,
Ярина в ній гарна,
Що садить там все весною
Мати господарна.

За горідцем є садочок,
Там птички сьпіввають,
В ній і овочі смачнёнькі
Літом дозріввають.

В нашій хатці нам милёнько.
Рідичів в ній маєм,
Наша тут живе родина,
В ній всі проживаєм.

9. Чёмний хлопчик.

Малій Максим був хлопець дуже чёмний.
Коли до кого прийшов, то наперед легко за-
укав до дверей. Відтак здіймав шапку, входив до
хати і вітав словами: „Слава Ісусу Христу!“
або „Добрий-день!“ або „Добрий вечір!“

По хаті не крутив ся, лиш стояв чёмно.
Коли поспитали: „Як ти ся маєш, Максимку?“
— то він відповідав чёмно: „Славити Бога,
маю ся добре!“ Коли запитали за тата і маму,

то знов відповідав весело: „Бóгу дякувати, здорові!“

Нерáз пита́ли єго́, чи не хоті́в би яко́го яблочка або́ гру́шечки. Тоді́ він че́мно склони́в ся і мо́вив: „Ко́лі ла́ска, то про́шу!“ Ко́лиж єму́ що показáли, за́бавку або́ образо́к, то не рвав за́раз рука́ми, а лиш напе́ред пита́в ся: „А чи мо́жна взя́ти до руки́?“

Так повинні́ робити́ всі́ діти.

10. Шкóла.

На́ша шкóла сто́ить по́ середі́ні села́. Шкóла то дім для на́уки. До не́ї ходимо́ що́ день ра́до і пи́льно.

Комна́та шкільна́ є я́сна і простóра. В ній́ ві́димо сті́л, крі́сло, лавкі́, та́блицю, ша́фу і обра́зи. На́уку розпо́чинаємо́ сьпі́вом і мо́літвою.

В часі́ на́уки діти́ сидя́ть в лавка́х. Пан учі́тель учі́ть. Ученики́ уважа́ють і відпові́дають. Ста́рші діти́ чита́ють на книжкáх. Ма́лі пі́шуть на табличкáх. Всі́ учимо́ ся в шкóлі Бо́га хвалі́ти, чита́ти, писа́ти, рахува́ти і сьпіва́ти.

Зо́шит, та́бличка, писа́льце́, атра́мент і оло́вець при́датні́ нам до пи́саня. В шкóлі учимо́ ся тако́ж любі́ти і шанува́ти ро́дичів і ста́рших. Пан учі́тель любі́ть пи́льні і че́мні діти.

По на́уці мо́лимо́ ся. По мо́літві іде́мо до до́му. Що́ день ста́ємо́ ся розу́мні́йші. Ми вдя́чні ро́дичам за́те, що́ нас поси́лають до шкóли.

II. Гей, до школи!

Гей, до школи, школярі, До школи спішім, Посідаймо у лавкі І тихо сидім; Як учитель ся явить, Повставаймо всі: Разом з ним ми молитви Говорім съвяті!	Що учитель скаже нам, То радо робім, І читаймо з букваря, Пером вже пишім; Тай співати ся учім, — На те Господь дав Кождому з нас співну грудь, Щоб Го величав.
--	--

12. Примірні школярі.

Павлу́нь і Оле́нка ходіли разом до школи. Памята́ли оні добре, коли вийти з до́му, щобі́ на час бу́ти в шко́лі. Ні́коли не спі́зня́ли ся. Не забу́вали ні́чого, що їм до на́уки потрі́бне.

На доро́зі захо́ували ся спо́кійно і че́мно. Всі́х, ста́рших, поздоро́вляли слова́ми: „Сла́ва Ісу́су Христу́!“

Пе́ред шко́лою ви́тира́ли чо́боти з боло́та і сні́гу. Две́рі отви́ра́ли і замика́ли осторо́жно. Скла́дали свої́ рі́чи в поря́дку. Сі́дали спо́кійно на свої́ місци. На́уки слуха́ли ува́жно. На пи́тання відпові́дали го́лосно і ви́разно. Зада́чі писа́ли, чи́сто і, стара́нно. Па́льці́в і о́дежи не валя́ли, атраме́нтом. Шкі́льних рі́чий не псу́вали. Дба́ли о лад і поря́док у всі́м.

Пан учи́тель хвали́в їх і ста́вив за при́клад дру́гим ді́тям. Се бу́ли, примі́рні школя́рі.

13. Ц е р к в а.

Мене́ хресті́ли в це́ркві. Це́рква — се ді́м, посв'я́чений Бо́гу і при́значений на мо́літву.

В церкві відимо вітварі з красними обра-
за́ми. На вітварях стоять ліхтарі з високими
свѣчка́ми. Ме́жи ними стоїть свѣятий хрест.
На хресті́ висить о́браз розп'ятого Ісуса Христа́.
Пе́ред ним на престолі́ лежить свѣяте́ еванге́-
лие. Побі́ч лаво́к стоять хоругви́.

В церкві пра́вить ся богослуже́не: ра́но
у́трєня, пе́ред полу́днем служба́ Бо́жа, а вече́-

ро́м вече́рня. Пе́ред вітварем мо́лить ся свѣяце́-
ник, в крі́лосі́ або́ на хо́рі сьпѣва́ють сьпѣва́ки,
а з ними всѣ́ лю́ди.

Церќва ма́є ба́ні і ве́жі, а на них блиску́чі
хресті́.

Побі́ч церќви є́ дзві́ниця з дзво́нами. Дзво́-
ни склику́ють живи́х лю́дій на бо́гослуже́не,
а умерли́х проща́ють до гробу́.

14. Наша церква.

Наша церква при доробі,
Там я мішлю лиш о Бозі,
Бо ласкавий Господь з неба
Все дає нам, що лиш треба.

Попри церкву йду смиренньо,
Шапку здійму, тай гарненько
Перехре́тцусь в ім'я Того,
Що добра дає нам много.

15. Побожна Маруся.

Маруся була побожна дівчина. Коли в школі навчилася читати, родичі купили їй молитвенник. Кожного ранка і вечера молилася вже лиш з книжочки.

В неділі і свята убира́ла ся гарнійше і спішала до церкви. Входила покірно і хрестила ся прикладно. В церкві клякала або стояла побожно. Молилася з молитвенника або слухала пильно богослуження і науки.

Господь Бог благословив Марусю здоров'єм і щастем через ціле житє.

Бог любить побожні діти і стереже їх від всього злого.

16. Нині день святий.

Нині день святий,
Неділя свята:
Тож святкуймо,
Не дармуймо,
Так Бог приказав.

Нині день святий,
До церкви поря,
Там молю ся,
Поклоню ся
Богу в небесах!

17. Село.

Серед зелених піль і сіножатий лежить моє рідне село. Оно мені наймиліше, бо тут я ро-

дів ся, тут проживають мої дорогі рідичі і моя люба рідня.

Хаті у нас стоять рядами при дорозі. Оні збудовані з дерева і покриті солом'яною стріхою. Кóло хат суть подвіря, а серед них будинки господарські.

На горбку стоїть наша церква, а побіч неї мешкане сьвященика. Недалеко церкви стоїть шкóла з мешканем учителя.

Посеред села є ўряд громадський, читальня і крамниця. На краю села збудований двір, де мешкає дідич.

Всі господарі у нас управляють рілю і плéкають худóбу. Зове́мо їх протó рільника́ми або́ хліборóбами. Де́які з них займа́ють ся також і ремесло́м.

Кóжде село́ має свою́ назву.

18. Рідне село́.

Найми́лійше мені́ в сьві́ті
Мі́сце, де-м роди́в ся,
Там я зрі́с, пізна́в там Бо́га,
В шкóлі́ там учі́в ся.

Дереви́це там ко́жде зна́ю
І дуби́ старі́ї,
Там про́жив я веселе́нькі
Лі́та́ молоді́ї.

Там зна́комі́ і сусі́ди,
Там мо́я роди́на,
Там ми́ любо́ дні́ мина́ли
І ко́жда годи́на.

Рі́дне село́, рі́дна ха́тко,
Як я вас не ба́чу,
То я ту́жу і суму́ю,
А часо́м запла́чу.

19. Осторо́жно з огне́м!

*Осторо́жно з огне́м! так наклі́кують нічні вар-
ті́вники. Не ба́йтесь сі́рника́ми! так остери́гають
ро́дичі свої́ ді́ти.*

Але Никольцьо не зважав на ті перестороги. Він любив бавити ся сірниками, хоч родичі на те не зівзаяли.

Раз родичі поїхали в поле, а Никольця лишили дома, щобі пильнував господарства. Небавом вишукав він деь пачку сірників. Запалував і тїшив ся їх поломіню. Одна іскра впала в солому і запалила її. Відтак зачали горіти річи в хаті.

Переляканий Никольцьо вибіг з хати і кричав о поміч. Закім збігли ся люди, вже горіла хата, другі будінки і все, що в них було. Страшний огонь зачали гасити водою, але то вже не допомгло. Коли родичі вернули з поля, застали лиш вуголь і попіл з цілого господарства.

Бідні плакали, бо не мали ані що їсти, ані в що одягнути ся, ані де схоронити ся. І Никольцьо плакав гірко, та кавав ся свого непослуху, але за пізно. Довго родичі бідували, заким побудували нову хату.

Не бавте ся діти огнем, бо то дуже небезпечна забава.

20. Що то є?

1. Малій патичок робить з майна попелок.
2. Без дров і без огня, світить і грів що дня.

21. Гоп! гоп!

Гоп, гоп, гоп!
Гей сівий в гальоп!
Через гори, долиноньки,
Несі мене в родиноньку —
Гоп, гоп, гоп, гоп, гоп!
Гей сівий в гальоп!

Гай, гай, гай!
Конику гуляй!
На родині веселенько,
На родині все миленько —
Гай, гай, гай, гай, гай!
Конику гуляй!

22. Будь чесний.

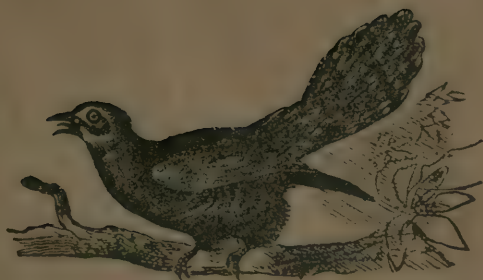
Івась знайшов на улиці ніжик. Він оглянув его і утішив ся, бо ніжик мав два вістря і красні черенкі. Він пішов в корчі і вірізав собі прутик. З прутиком повернув на дорóгу. Тут побачив чоловіка, що дивів ся на зéмлю, мовби чо́го шука́в.

Івась поглянув на то́го чоловіка і подумав, що то певно він згубив сей ніжик. Приступив до не́го і запитав: „Чо́го Ви шука́єте?“ „Шукаю но́жика з двома вістрями в білих черенка́х“, — сказа́в той чоловік. Івась виймив ніжик з кишені і відда́в его́ чоловікови.

Так чесними повинні бу́ти всі діти.

23. Веснянка.

Кúку, кúку!
Чúти в лiсцú,
Ходiм, сьпiваймо,
Рáдо витáймо
Бóжу веснú!

Кúку, кúку!
Чúемо все;
Гаéм, лiсбóчком,
Бóром, потóчком
Гóлос гудé!

Кúку, кúку!
Птiчко малá —
Ти нам сьпiвáла,
Правду сказáла:
Щéзла зимá!

24. М i с т о.

Пéред сьвя́тами поiхала ма́ти з Петрусéм до побли́зького мiста.

Петруся́ занимáло все, що бáчив в мiстi. Тут стоя́ли рядóм висóкi домi на одéн i два повéрхи, збудóванi з цéгли i кáменя. Там взно́сiли ся цeрквi з висóкими вежа́ми i вiзолоче́ними хрестáми. Улицí бу́ли по́при домáх вiло́женi кáмiнними плiтáми, а середiною вiсипáнi шúтром. Всюди бу́в вели́кий рух i гáмiр.

Ма́ти пiшлá з Петрусéм до середiни мiста. Там бáчив вiн простóре мiсце, а сэред нéго величéзний дiм з висóкою веже́ю i годiнником.

„Щó се за бóдинок?“ — пита́е Петрусь.

„То рáтуш абó дiм рáдний“ — кáже ма́ти, — „а се простóре мiсце — то рiнок. На рiнку i на iнших пляцáх в мiстi вiдбува́ють ся торгi i ярмаркi. Ту селя́ни привóзять i прода́ють нáбiл, яринú, збiже, дрiб, худóбу, пáшу i дровá. Чогó не дiстáнуть на селi, се купу́ють в мiстi.“

„А що є в тих krásних і висóких домáх?“ запитáв Петрусь.

„То камениці“, сказа́ла ма́ти. „В них в низу́ суть склепи́, де купці́ продають різні́ то́вари. Мешкають в них такожъ сьвященики, урядники, лікарі́, купці́, ремісники́, жóвнірі і богáто інших людій. В окре́мих буди́нках поміщені шко́ли і у́ряди“

Відта́к пішла́ ма́ти з Петрусём до скле́пу щоби́ де́що на сьвя́та купі́ти, а над ве́чером верну́ли обо́є до до́му.

25. Загадки.

1. *Не їсть не нє, а хóдить і бє?*
2. *Що то за віз, що бєз колїс?*
3. *Два брати́ утіка́ють, а два доганя́ють?*

26. Милосёрна Насту́ня.

Насту́ня ма́ла до́бре се́рце. Убо́гим дава́ла то гро́шик, то кавáлок хлі́ба.

Зна́ла она́, що і пта́шки бідую́ть в зимі́. Зна́ла такожъ, що пта́шки га́рно сьпівáють, та що чістять горóди, поля́ і лісі́ з всіля́кого хробáцтва. Она́ збира́ла для них в зимі́ всілякі́ окрушинкі́ хлі́ба і стра́ви.

Тоті́ окрушинкі́ сїпала́ на до́щинку ко́ло сво́го горóдця. Пта́шки прилі́тали щодéнно і збира́ли сі́ окрушинкі́. Відта́к сїда́ли на плóтї, загляда́ли до ві́кна хáти і дякували́ Насту́ни.

Насту́ня диві́ла ся на них і ті́пила ся сво́ім до́брим учі́нком. І ма́леньким да́тком ро́бимо та́кож до́бре.

27. Ти́ждень, міся́ць і рік.

Де́нь і ні́ч то доба́. Сі́м дні́в і но́чий зо́ве́мо ти́жнем. В пе́рших ше́сті днѣх ти́жня праці́ю́емо, а се́мий де́нь сьвя́тку́ємо.

Чо́тири ти́жні і два а́бо три дні́ твора́ть міся́ць. Мі́сяці ма́ють отсі́ на́зви: сі́чень, лю́тий, ма́рець, цвѣ́тень, ма́й, че́рвень, лі́пень, се́рпень, ве́ресень, жо́втень, падо́ліст, гру́день. Двана́йцять мі́сяців зо́ве́мо ро́ком. Рі́к ді́лимо та́кож на чо́тири по́ри: весну́, лі́то, о́сінь і зиму́. Ко́жда по́ра ро́ку тре́ває три мі́сяці.

28. Услу́жні ді́ти.

Подоро́жний при́йшов до села́. Кі́лька хло́пців ба́вило ся ве́село на доро́зі. Коли́ж подо́ржний при́йшов блі́зше, розсту́пили ся хло́пці, одні́ в пра́во, дру́гі в лі́во, зня́ли шапо́чки і ска́зали че́мно: „До́брий ве́чер!“

Чужі́й чоло́вік приви́тав їх та́кож і спи́тав: „Ді́точкі, скажі́ть мені́, котра́ доро́га ве́де до мі́ста?“

Всі́ хло́пці клі́кнули „О́тсе́я по пра́вій ру́ці!“ А одѣ́н з них побі́г за подо́ржним і попрова́див е́го аж на горбо́к, звідки е́му́ показав доро́гу.

То бу́ли услу́жні ді́ти.

Церковна азбу́ка в порівнанню з шкільною.

Я	а	читаємо	А	я	Т	т	читаємо	Т	т
Б	б	"	Б	б	Оу	оу	"	У	у
В	в	"	В	в	Ѹ	Ѹ	"	У	у
Г	г	"	Г	г	Ф	ф	"	Ф	ф
Д	д	"	Д	д	Х	х	"	Х	х
Е	е, є	"	Е	е	Ц	ц	"	Ц	ц
но на початку складу			Є	є	Ч	ч	"	Ч	ч
Ж	ж	читаємо	Ж	ж	Ш	ш	"	Ш	ш
З	з	"	З	з	Щ	щ	"	Щ	щ
И	и	"	И	и	Ъ	ъ	(знак твердий без-звучный)		
но на початку складу			І	і	Ы	ы	читаємо	И	и
Ї	ї	читаємо	И	и	Ь	ь	"	Ь	ь
но на початку складу			І	і	Ѣ	ѣ	"	Ї	ї
Й	й	читаємо	Й	й	Ю	ю	"	Ю	ю
К	к	"	К	к	Ѧ	ѧ	"	Я	я
Л	л	"	Л	л	Ѩ	ѩ	"	Я	я
М	м	"	М	м	Ѫ	ѫ	"	О	о
Н	н	"	Н	н	Ѭ	ѭ	"	От	от
О	о	"	О	о	Ѯ	ѯ	"	Кс	кс
О	о	"	О	о	Ѱ	ѱ	"	Пс	пс
П	п	"	П	п	Ѳ	ѳ	"	Фт	фт
Р	р	"	Р	р	Ѵ	ѵ	"	В	в
С	с	"	С	с	Ѷ	ѷ	"	И	и
			но на початку складу			І	і		

" знак на самозвучі на початку слова.

˘ ˙ ˚ знаки удареня голосу.

Англійська азбука

складається з 26 букв. Букви ті є слідуєчі:

Друковане	Писане	Вимовляється	Друковане	Писане	Вимовляється
A a	<i>A a</i>	ей	N n	<i>N n</i>	ен
B b	<i>B b</i>	бі	O o	<i>O o</i>	о
C c	<i>C c</i>	сі	P p	<i>P p</i>	пі
D d	<i>D d</i>	ді	Q q	<i>Q q</i>	кю
E e	<i>E e</i>	і	R r	<i>R r</i>	ар
F f	<i>F f</i>	еф	S s	<i>S s</i>	ес
G g	<i>G g</i>	джі	T t	<i>T t</i>	ті
H h	<i>H h</i>	ейч	U u	<i>U u</i>	к
I i	<i>I i</i>	ай	V v	<i>V v</i>	ві
J j	<i>J i</i>	джей	W w	<i>W w</i>	добл'ю
K k	<i>K k</i>	кей	X x	<i>X x</i>	екс
L l	<i>L l</i>	ел	Y y	<i>Y y</i>	уай
M m	<i>M m</i>	ем	Z z	<i>Z z</i>	зет

